

RATING KREDYTOWY JST

21 grudnia 2018 r.

RATING

Długoterminowy rating międzynarodowy

A-

Perspektywa

stabilna

WYBRANE WSKAŹNIKI BUDŻETOWE

	2017	2018 P
Środki operacyjne*	7,52%	6,89%
Dochody ogółem		
Dochody własne	65,10%	64,43%
Dochody ogółem		
Dochody majątkowe	42,54%	32,10%
Wydatki majątkowe		

*środki operacyjne - nadwyżka operacyjna powiększona o kwotę opłaconych odsetek

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA

	2017	2018 P
Odsetki zapłacone	18,52%	28,24%
Nadwyżka operacyjna netto*		
Zadłużenie ogółem	49,20%	52,33%
Dochody bieżące		
Obsługa zadłużenia	7,72%	7,26%
Dochody własne		

*nadwyżka operacyjna netto - nadwyżka operacyjna powiększona o kwotę opłaconych odsetek, i pomniejszona o dochody finansowe

KONTAKT

Jacek Krawiec
Analityk Prowadzący

jacek.krawiec@incrating.pl
+48 61/851 38 83

MIASTO NA PRAWACH POWIATU

Miasto Kraków – rating A-, perspektywa stabilna

Główne czynniki przyznania ratingu

Rating odzwierciedla wyniki operacyjne miasta Kraków, jego wysoką zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych, wzorową sytuację płynnościową budżetu oraz niski w stosunku do środków operacyjnych poziom obsługi zadłużenia. Rating bierze również pod uwagę poziom zadłużenia spółek miejskich.

Polityka zadłużania jest realizowana w sposób bezpieczny i gwarantujący jego terminową spłatę w następnych okresach. Planowane przez jednostkę zadłużenie nie powinno znacząco wpłynąć na jej zdolność do regulowania długoterminowych zobowiązań.

Dochody bieżące jednostki w latach 2013–2018 wzrastały z 3,5 mld zł w 2013 roku do 4,9 mld zł w 2018 roku, co implikuje skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (CAGR) na poziomie 7,14%. Część tego wzrostu jest jednak związana z dotacjami powiązanych z rządowym programem wspierania rodzin wychowujących dzieci (program „Rodzina 500+”). Dochody podatkowe miasta stanowiły od 44,43% do 46,95% dochodów bieżących. Średnio 31,60% dochodów podatkowych stanowiły podatki lokalne.

Przeciętny koszt długu miasta wynosi 4,03%, natomiast średni okres spłaty zadłużenia – czyli przedział czasowy, w którym miasto spłaciłoby swoje zobowiązania przy założeniu, że przeznaczaloby na ten cel całą swoją nadwyżkę operacyjną zgodnie z planem dla roku 2018 wynosi niemal 10 lat. Jeżeli jednak rozszerzymy analizę i weźmiemy średnią nadwyżkę z lat 2013–2018, wówczas wartość tego wskaźnika zmniejszy się do około 8 lat.

Główne czynniki zmiany ratingu

Miasto posiada stabilne podstawy budżetowe. Poziom nadwyżki operacyjnej utrzymywał się na relatywnie wysokim poziomie w latach 2013–2018. Stosunkowo niska nadwyżka w roku 2018, może być związana z ostrożnym prognozowaniem dochodów i wydatków. Istotnym czynnikiem mogącym prowadzić do zmiany ratingu będzie zatem analiza faktycznego wykonania zakładanego planu dochodów oraz wydatków budżetowych. Analiza budżetów miasta w ostatnich 11 latach sugeruje, iż ok. 20% pozycji dochodów generuje ok. 75% budżetu (analogicznie w wydatkach 20% największych pozycji generuje 70% wszystkich wydatków). Mimo takiego zawężenia źródła tychże dochodów opierają się one w istotnym zakresie (średnio 67% w latach 2013–2018) na dochodach własnych miasta.

Mimo zrealizowania w ostatnich 5 latach zadań inwestycyjnych przekraczających 3 mld zł, poziom długu jest wyższy niż na początku tego okresu **jedynie o 332,7 mln zł**. Planowane przez jednostkę zadłużenie w kolejnych okresach nie powinno znacząco wpłynąć na jej zdolność do regulowania długoterminowych zobowiązań.

Czynniki determinujące podniesienie oceny: utrzymanie relacji obsługi zadłużenia bezpośredniego do środków operacyjnych poniżej 60%, przy zwiększeniu poziomu marży operacyjnej (stosunku nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących) powyżej 10%.

Czynniki determinujące obniżenie oceny: ponadplanowe zwiększenie się poziomu długu, przy obniżeniu marży operacyjnej poniżej 6% i zachwianiu trendu relacji dochodów i wydatków operacyjnych, spowodowanych wzrostem wydatków na wynagrodzenia.

INC Rating jest agencją ratingową specjalizującą się w ocenie ryzyka kredytowego jednostek samorządu terytorialnego. Opis stosowanej przez INC Rating metodologii oraz wszystkie ograniczenia i zastrzeżenia, którym podlegają ratingi kredytowe nadawane przez INC Rating znajdują się na oficjalnej stronie internetowej agencji <http://www.incrating.pl>.

INC Rating Sp. z o.o., ul. Krasieńskiego 16, 60-830 Poznań, Tel. /fax.: 61 851 38 83, e-mail: office@incrating.pl
Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
KRS 0000535140, NIP: 781-19-02-148, REGON: 302860944
Kapitał zakładowy: 2.350.000 zł, Kapitał wpłacony: 2.350.000 zł

Wybrane wskaźniki finansowe

WSKAŹNIK	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)	ŚREDNIA
Nadwyżka operacyjna netto / Dochody bieżące netto	10,97%	12,58%	8,22%	7,81%	7,62%	7,10%	9,05%
Nadwyżka operacyjna / Dochody bieżące	8,74%	10,99%	6,72%	6,71%	6,54%	5,38%	7,51%
Nadwyżka (deficyt) / Dochody ogółem	2,57%	-0,65%	-1,88%	-0,38%	-1,10%	-9,19%	-1,77%
Wynik budżetu ogółem / Dochody ogółem	2,34%	1,64%	0,64%	4,64%	5,04%	0,00%	2,38%
Środki operacyjne / Dochody ogółem	10,51%	11,98%	7,80%	7,55%	7,52%	6,89%	8,71%
Zmiana nadwyżki operacyjnej (zmiana w ciągu roku)	29,52%	35,32%	-37,10%	12,76%	5,12%	-13,83%	5,30%
Zmiana dochodów własnych (zmiana w ciągu roku)	8,04%	8,24%	3,63%	6,09%	6,37%	5,04%	6,24%
Zmiana zadłużenia bezpośredniego (zmiana w ciągu roku)	-3,41%	-0,08%	1,93%	10,42%	3,89%	11,30%	4,01%
Zmiana zadłużenia ogółem (zmiana w ciągu roku)	-3,41%	-0,08%	1,93%	10,42%	3,89%	11,30%	4,01%
Odsetki zapłacone / Nadwyżka operacyjna netto	23,26%	15,71%	20,23%	17,48%	18,52%	28,24%	20,57%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Dochody własne	16,69%	11,22%	8,79%	8,45%	7,72%	7,26%	10,02%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Dochody bieżące	12,24%	8,27%	6,53%	5,89%	5,31%	5,02%	7,21%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Środki operacyjne	108,47%	63,84%	77,93%	73,05%	66,88%	67,94%	76,35%
Zadłużenie bezpośrednie / Dochody bieżące	56,81%	52,73%	52,27%	51,08%	49,20%	52,33%	52,40%
Zadłużenie ogółem / Dochody bieżące	56,81%	52,84%	52,27%	51,08%	49,20%	52,33%	52,42%
Zadłużenie bezpośrednie / Nadwyżka operacyjna (lata)	6,50	4,80	7,78	7,62	7,53	9,72	.
Zadłużenie ogółem / Dochody własne	77,47%	71,66%	70,35%	73,22%	71,51%	75,77%	73,33%
Zadłużenie bezpośrednie / Dochody własne	77,47%	71,52%	70,35%	73,22%	71,51%	75,77%	73,30%
Zadłużenie ogółem i zobowiązania pośrednie netto / Dochody bieżące	84,30%	84,94%	89,89%	80,26%	72,77%	79,96%	82,02%
Indywidualny Wskaźnik Zadłużenia na podstawie artykułu 243 ustawy o finansach publicznych	10,36%	11,55%	11,62%	11,09%	9,96%	8,39%	10,49%
Dochody podatkowe / Dochody bieżące	44,96%	45,13%	46,06%	44,43%	45,46%	46,95%	45,50%
Podatki lokalne / Dochody podatkowe ogółem	33,91%	33,44%	32,11%	31,34%	30,29%	28,53%	31,60%
Otrzymane transfery bieżące / Dochody bieżące	30,81%	29,24%	28,63%	32,72%	33,23%	32,50%	31,19%
Dochody bieżące / Dochody ogółem	93,12%	92,51%	93,10%	93,57%	94,61%	93,28%	93,36%
Dochody własne / Dochody ogółem	68,29%	68,21%	69,18%	65,28%	65,10%	64,43%	66,75%
Wydatki na wynagrodzenia / (Wydatki bieżące - Odsetki zapłacone)	39,08%	38,28%	37,55%	34,58%	34,08%	33,83%	36,23%
Transfery bieżące / (Wydatki bieżące - Odsetki zapłacone)	34,73%	33,59%	31,25%	35,59%	36,10%	35,09%	34,39%
Wydatki majątkowe / Wydatki ogółem	12,78%	18,19%	14,77%	13,04%	12,53%	19,17%	15,08%
Odsetki / Średni stan długu	4,40%	3,73%	3,21%	2,80%	2,91%	4,03%	3,51%
Nadwyżka operacyjna / Wydatki majątkowe	65,38%	55,52%	41,60%	47,95%	48,81%	23,99%	47,21%
Dochody majątkowe / Wydatki majątkowe	55,23%	40,94%	45,87%	49,14%	42,54%	32,10%	44,30%
Zmiana zadłużenia netto / Wydatki majątkowe	-14,99%	-0,20%	6,12%	34,46%	13,75%	23,68%	10,47%
Nadwyżka (deficyt) / Wydatki majątkowe	20,61%	-3,53%	-12,53%	-2,91%	-8,65%	-43,91%	-8,49%
(Nadwyżka operacyjna + Dochody majątkowe) / Wydatki majątkowe	120,61%	96,47%	87,47%	97,09%	91,35%	56,09%	91,51%
Zadłużenie ogółem / Nadwyżka operacyjna (lata)	6,50	4,81	7,78	7,62	7,53	9,72	.
Zadłużenie ogółem / Środki operacyjne	503,5%	407,9%	623,7%	633,0%	619,4%	708,8%	582,69%
Obsługa zadłużenia / (Środki operacyjne + Nadwyżka z lat ubiegłych)	88,71%	56,15%	72,06%	45,24%	40,02%	67,94%	61,69%

Dane finansowe w mln PLN

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)	ŚREDNIA
Dochody ogółem (1+4a)	3 735,66	4 048,34	4 135,99	4 650,43	4 960,48	5 264,29	4 465,86
Wydatki ogółem (2+4b)	3 639,80	4 074,52	4 213,94	4 668,15	5 014,85	5 748,12	4 559,90
1. Dochody bieżące (1a+1b+1c+1d)	3 478,81	3 744,95	3 850,56	4 351,35	4 693,15	4 910,55	4 171,56
a. Dochody podatkowe, w tym:	1 564,00	1 690,25	1 773,73	1 933,30	2 133,31	2 305,61	1 900,03
- PIT	957,70	1 038,22	1 115,68	1 224,44	1 379,95	1 517,89	1 205,65
- CIT	75,95	86,74	88,49	102,99	107,10	130,00	98,55
- Podatki lokalne	530,35	565,29	569,56	605,87	646,26	657,72	595,84
b. Transfery bieżące (dotacje i subwencje)	1 071,83	1 094,85	1 102,46	1 423,84	1 559,57	1 595,86	1 308,07
c. Opłaty i pozostałe dochody operacyjne	830,79	943,91	967,58	982,18	983,86	994,30	950,44
d. Dochody finansowe	12,18	15,93	6,79	12,03	16,41	14,78	13,02
2. Wydatki bieżące (2a+2b+2c+2d)	3 174,76	3 333,50	3 591,74	4 059,50	4 386,37	4 646,19	3 865,34
a. Wynagrodzenia i pochodne	1 206,09	1 247,86	1 324,72	1 383,14	1 472,27	1 538,54	1 362,10
b. Poręczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c. Odsetki	88,48	73,71	63,92	59,27	66,01	98,23	74,94
d. Pozostałe	1 880,18	2 011,93	2 203,10	2 617,09	2 848,09	3 009,42	2 428,30
3. Nadwyżka operacyjna (1-2)	304,05	411,45	258,82	291,85	306,78	264,36	306,22
4. Bilans majątkowy (4a-4b)	-208,19	-437,64	-336,77	-309,57	-361,15	-748,20	-400,25
a. Dochody majątkowe, w tym:	256,85	303,39	285,42	299,08	267,33	353,74	294,30
- dotacje na inwestycje	112,86	192,30	172,23	190,98	171,86	276,59	186,14
b. Wydatki majątkowe	465,04	741,03	622,20	608,65	628,48	1 101,93	694,56
5. Nadwyżka / deficyt (3+4)	95,86	-26,19	-77,95	-17,72	-54,37	-483,84	-94,03
6. Zmiana zadłużenia netto (6a-6b)	-33,32	4,46	37,42	207,13	88,63	252,89	92,87
a. Nowe zadłużenie	303,96	240,47	225,00	404,35	271,93	401,00	307,79
b. Spłata zadłużenia	337,28	236,01	187,58	197,22	183,30	148,11	214,92
6.1. Pozostałe przychody	24,87	88,15	66,81	26,47	217,45	230,94	109,11
6.2. Pozostałe rozchody	0,00	0,00	0,00	0,00	1,50	0,00	0,25
7. Wynik budżetu ogółem (5+6+6.1-6.2)	87,41	66,42	26,27	215,87	250,21	0,00	107,70

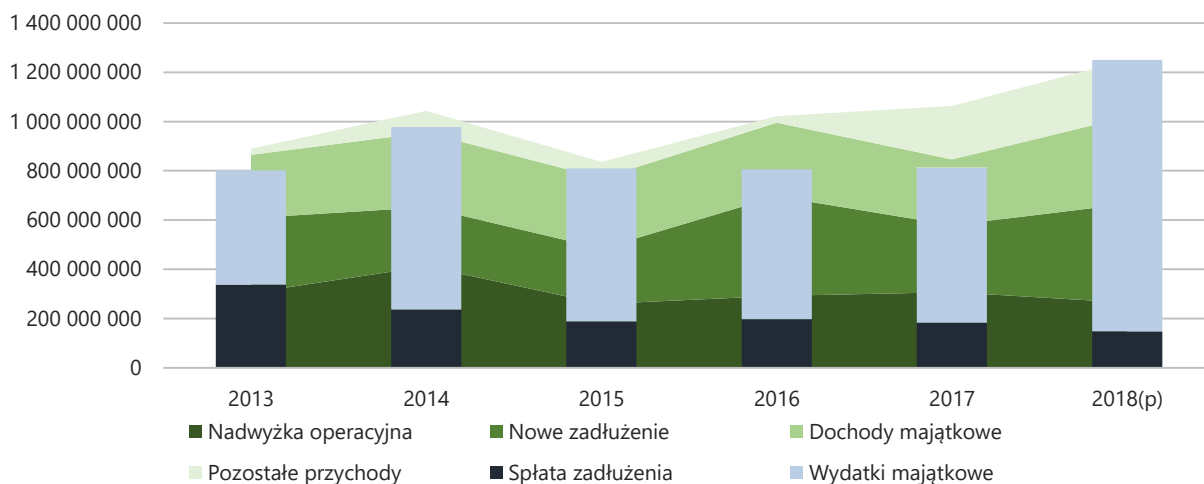
Zadłużenie w mln PLN

ZADŁUŻENIE	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)	ŚREDNIA
Długoterminowe	1 976,26	1 974,76	2 012,84	2 222,57	2 308,97	2 569,91	2 177,55
Zadłużenie bezpośrednie	1 976,26	1 974,76	2 012,84	2 222,57	2 308,97	2 569,91	2 177,55
+ Inne zobowiązania dłużne	0,00	3,98	0,00	0,01	0,01	0,00	0,67
Zadłużenie ogółem	1 976,26	1 978,74	2 012,84	2 222,58	2 308,99	2 569,91	2 178,22
- Wolne środki (nadwyżka z lat ubiegłych)	87,41	66,42	26,27	215,87	250,21	0,00	107,70
Zadłużenie ogółem netto	1 888,85	1 912,31	1 986,57	2 006,71	2 058,77	2 569,91	2 070,52
+ Udzielone poręczenia (spłacane)	6,09	394,67	457,94	424,06	387,63	373,57	340,66
+ Zadłużenie spółek komunalnych oraz SPZOZ-ów (bez poręczeń)	1 037,80	873,83	1 016,63	1 061,57	968,85	982,90 ¹	990,26
Zadłużenie ogółem i zobowiązania pośrednie netto	2932,75	3180,81	3461,14	3492,33	3415,25	3926,39	3 401,44

Przepływy finansowe w budżecie Miasta

¹ W związku z brakiem danych na temat planowanego zadłużenia spółek komunalnych, przyjęto stan zobowiązań na dzień 31.12.2017 r. skorygowany o posiadane informacje.

Poniższy wykres w sposób zagregowany ilustruje sytuację finansową miasta. Wpływy do budżetu są na nim ukazane w formie skumulowanego wykresu warstwowego, natomiast wydatki i rozchody są przedstawione w postaci skumulowanego wykresu słupkowego.

Nadwyżka operacyjna jest różnicą między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, wydatki bieżące gminy muszą być finansowane w całości z dochodów bieżących, wolnych środków i nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych. Jako że wielkość zrealizowanych przepływów budżetowych wykonanych w ciągu roku często różni się od planu, jednostki samorządu terytorialnego są przez to zobligowane do utrzymywania dodatniej nadwyżki operacyjnej, pełniącej rolę buforu bezpieczeństwa. Nadwyżka operacyjna jest najmniej rygorystyczną kategorią środków budżetowych pod względem możliwości wydatkowania, ponieważ nie ma żadnego określonego z góry celu, na który musi być ona przeznaczona.

Dochody majątkowe

Drugą kategorią dotyczącą wpływów do budżetu jednostki są dochody majątkowe, a więc wszelkie dochody związane z dotacjami i subwencjami niezwiązanymi z bieżącymi wydatkami, oraz dochody mające związek z posiadaniem przez samorząd majątkiem.

Nowe zadłużenie

Trzecią z ukazanych kategorii wpływów budżetowych jest nowe zadłużenie. Zgodnie z art. 89 ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać kredyty i pożyczki, a także emitować papiery wartościowe w następujących celach:

1. Pokrycia występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
2. Finansowania planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
3. Spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów;
4. Wyprzedzającego finansowania działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Pozostałe przychody

Ostatnią kategorią wpływów są pozostałe przychody, do których zalicza się na przykład nadwyżka z lat ubiegłych lub przychody związane z prywatyzacją majątku samorządu.

Wydatki majątkowe, spłata zadłużenia, pozostałe rozchody

Na wykresie przedstawione zostały kategorie budżetowe, których koszty gmina pokrywa z posiadanych środków. Zdecydowaną największą pozycją są wydatki majątkowe (najczęściej są to inwestycje). Drugą kategorią przedstawioną na wykresie są środki przeznaczone na spłatę zadłużenia jednostki, ostatnią zaś pozostałe rozchody.

Analiza dochodów w latach 2008-2018 (dane w mln PLN)

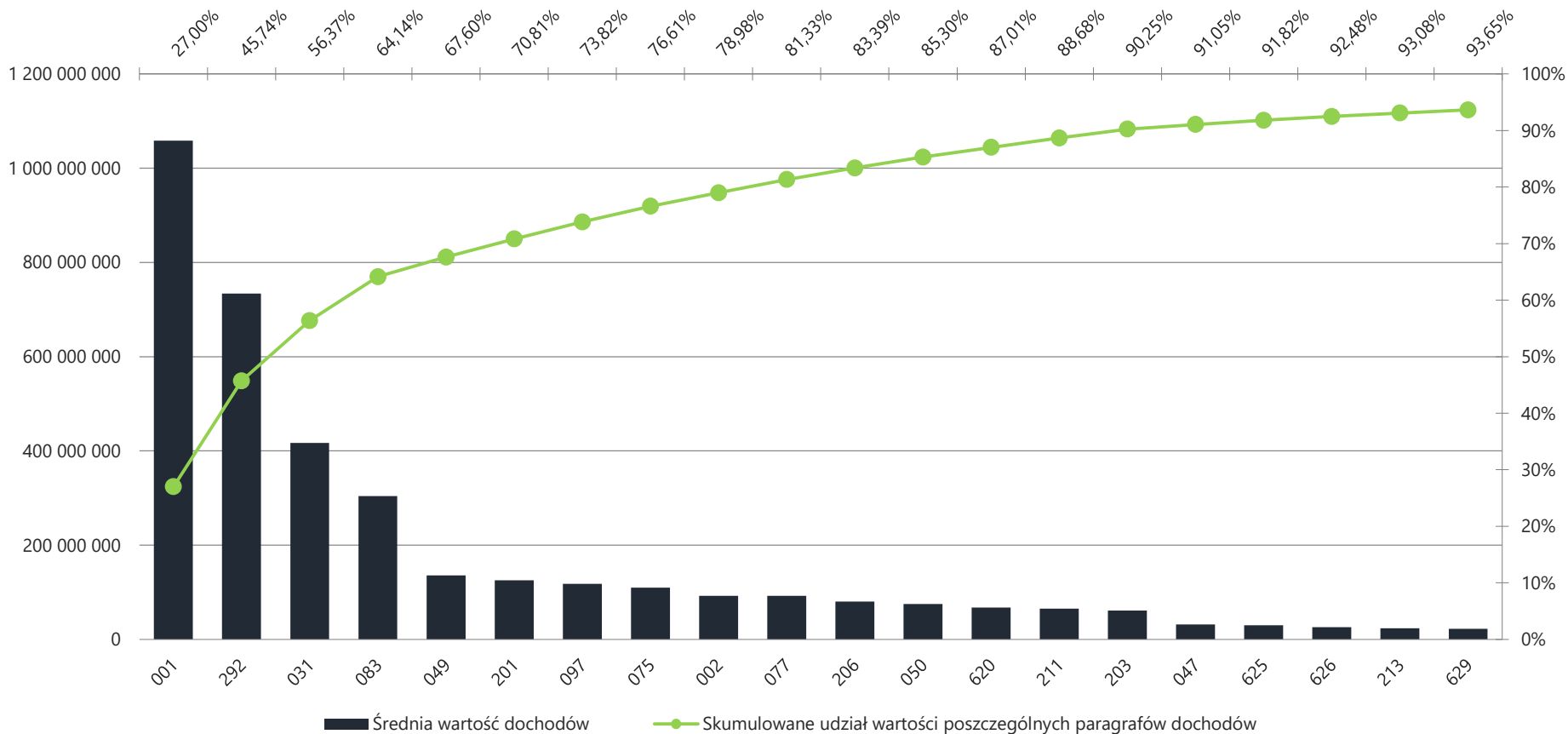
Dochody jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na dwa rodzaje – dochody bieżące oraz dochody majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, natomiast dochody bieżące stanowią wszystkie inne dochody uzyskiwane przez samorząd. Szczegółnej analizie poddano dochody bieżące, ich wielkość kształtuje bowiem strukturę budżetu gminy, a więc ich analiza pozwala na uchwycenie trendu poszczególnych pozycji budżetowych. Jest to podstawa do prognozowania kształtowania się poszczególnych pozycji dochodów JST w przyszłości.

LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ DOCHODÓW	% POZYCJI DOCHODÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)
1	001	Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 058,23	27,00%	27,00%	865,1	860,6	848,5	912,7	919,7	957,7	1 038,2	1 115,7	1 224,4	1 379,9	1 517,9
2	292	Subwencje ogólne z budżetu państwa	734,02	18,73%	45,74%	575,8	632,8	675,0	698,3	741,9	754,7	751,3	761,3	800,4	822,9	859,8
3	031	Podatek od nieruchomości	416,72	10,63%	56,37%	324,3	325,4	328,5	358,0	389,1	421,4	457,9	470,0	489,1	505,9	514,3
4	083	Wpływy z usług	304,36	7,77%	64,14%	260,4	270,2	265,2	295,0	316,3	332,5	324,3	330,5	316,3	313,6	323,6
5	049	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	135,78	3,46%	67,60%	27,4	25,0	27,4	26,2	41,3	140,1	217,2	233,5	240,2	263,6	251,7
6	201	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	125,58	3,20%	70,81%	114,5	112,4	117,9	113,5	110,6	108,5	115,4	121,8	139,1	149,2	178,5
7	097	Wpływy z różnych dochodów	118,04	3,01%	73,82%	81,1	137,3	131,9	132,2	115,3	110,0	123,6	129,9	124,8	103,3	109,0
8	075	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	109,51	2,79%	76,61%	102,8	114,4	112,5	113,3	109,5	105,2	108,2	110,5	108,3	107,5	112,4
9	002	Podatek dochodowy od osób prawnych	92,71	2,37%	78,98%	119,6	93,2	69,2	77,9	68,6	76,0	86,7	88,5	103,0	107,1	130,0
10	077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	92,28	2,35%	81,33%	57,6	57,2	87,4	85,8	120,9	138,4	102,3	102,6	100,4	87,3	75,0
11	206	Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc	80,42	2,05%	83,39%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	244,6	339,1	300,9

LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ DOCHODÓW	% POZYCJI DOCHODÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)
państwa w wychowywaniu dzieci																
12	050	Podatek od czynności cywilnoprawnych	74,86	1,91%	85,30%	85,6	62,4	64,8	68,1	60,8	68,5	69,7	65,7	77,9	99,9	99,9
13	620	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	67,34	1,72%	87,01%	0,0	46,6	189,8	67,0	37,8	43,1	160,3	110,2	82,8	3,3	0,0
14	211	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	65,39	1,67%	88,68%	49,0	54,6	57,4	57,5	64,7	67,4	70,9	71,7	70,3	82,2	73,7
15	203	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	61,41	1,57%	90,25%	32,5	33,6	41,4	35,0	43,1	62,6	83,9	83,8	106,4	80,8	72,4
16	047	Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	31,52	0,80%	91,05%	24,0	25,5	28,0	28,9	48,5	42,6	53,4	53,5	15,0	10,1	17,1
17	625	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	30,02	0,77%	91,82%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,5	77,3	234,4
18	626	Dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	25,75	0,66%	92,48%	17,1	20,7	72,5	0,0	4,4	11,7	16,5	48,0	73,6	17,1	1,6
19	213	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu	23,69	0,60%	93,08%	30,4	24,1	27,7	24,7	28,1	26,7	21,0	17,6	19,6	20,9	20,0
20	629	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	22,26	0,57%	93,65%	40,4	89,8	5,2	9,0	1,3	57,4	6,2	10,6	11,4	7,2	6,3

Najważniejszą pozycję wśród dochodów miasta zajmują wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (paragraf 001), drugą natomiast zajmują wpływy z subwencji ogólnej z budżetu państwa (paragraf 292). Te dwie kategorie dochodowe odpowiadały średnio za blisko połowę (45,74%) wszystkich dochodów miasta w analizowanym okresie. Kolejne największe pozycje dochodów to podatek od nieruchomości (paragraf 031), wpływy z usług (paragraf 083), oraz wpływy z innych opłat lokalnych (paragraf 049). Te pięć pozycji odpowiada średnio za 67,60% budżetu miasta. To na nich warto, zatem skupić najwięcej uwagi podczas analizy dochodów budżetu miasta, ponieważ mają największy wpływ na jej sytuację finansową.

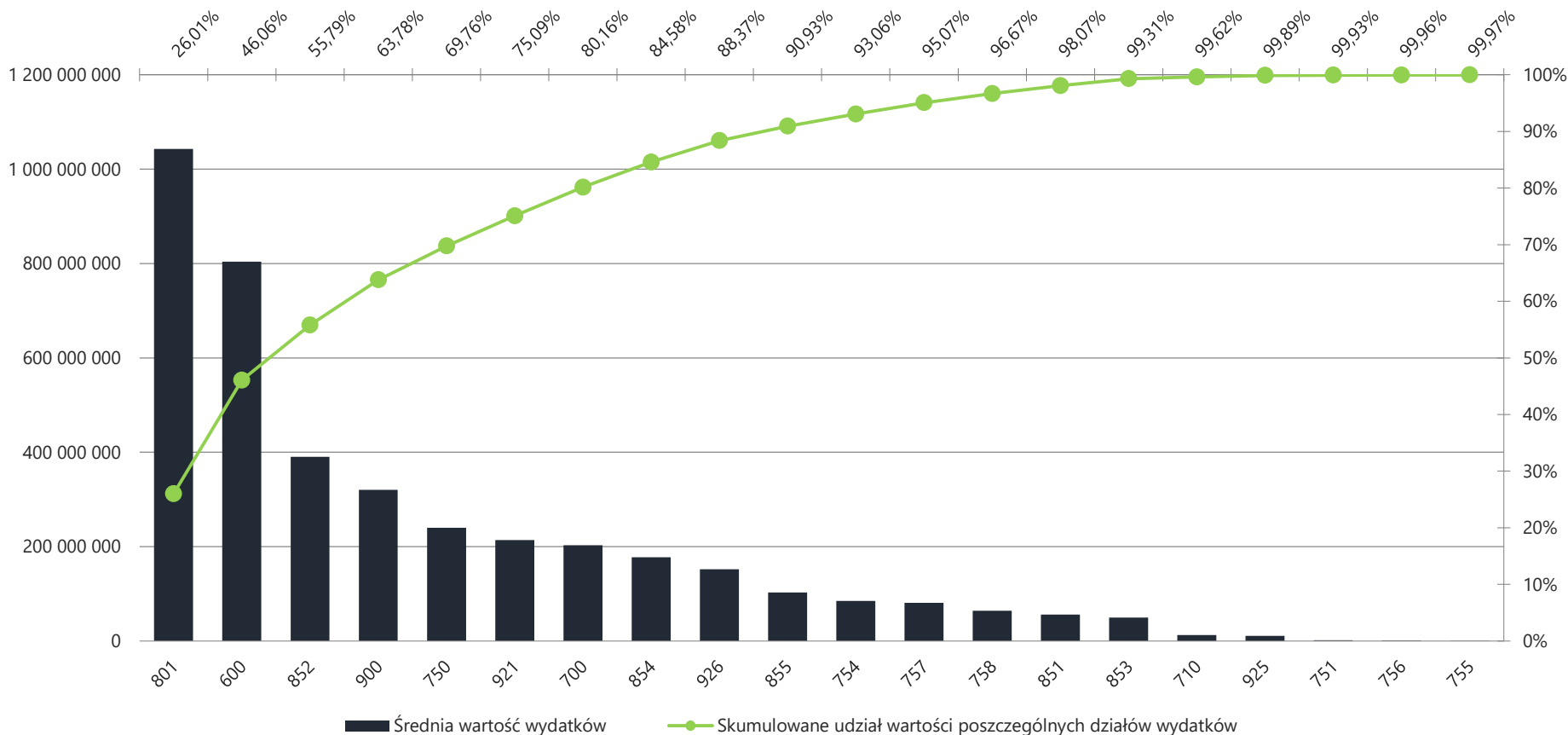

Analiza wydatków w latach 2008-2018 (dane w mln PLN)

Również wydatki jednostek samorządu terytorialnego możemy podzielić na bieżące oraz majątkowe. Wydatki bieżące obejmują różnego rodzaju koszty związane z funkcjonowaniem samorządu, m.in. wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w samorządowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług czy koszty utrzymania jednostek budżetowych.

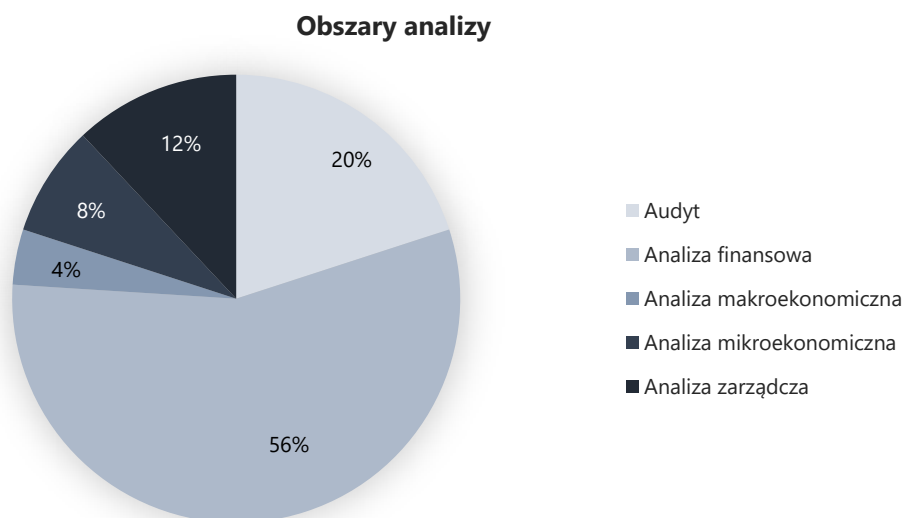
LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ WYDATKÓW	% POZYCJI WYDATKÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)
1	801	Oświata i wychowanie	1042,85	26,01%	26,01%	790,0	854,9	914,8	972,5	1017,0	1052,8	1060,7	1113,9	1199,2	1225,0	1270,7
2	600	Transport i łączność	804,00	20,05%	46,06%	798,6	732,4	617,3	609,6	737,0	744,3	896,8	903,3	838,9	849,7	1116,1
3	852	Pomoc społeczna	390,31	9,73%	55,79%	334,6	342,9	362,2	351,3	361,6	362,8	373,6	406,4	714,7	334,7	348,5
4	900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	320,27	7,99%	63,78%	171,5	212,7	207,9	121,6	129,0	217,7	340,3	425,5	514,2	539,3	643,3
5	750	Administracja publiczna	239,74	5,98%	69,76%	212,8	216,0	205,1	198,0	192,3	202,8	223,9	240,8	266,7	317,5	361,2
6	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	213,83	5,33%	75,09%	140,2	191,9	218,2	185,5	175,0	220,8	315,4	191,0	206,9	235,4	271,9
7	700	Gospodarka mieszkaniowa	203,00	5,06%	80,16%	190,6	195,6	189,0	167,9	194,5	190,5	204,3	242,1	205,6	217,1	235,7
8	854	Edukacyjna opieka wychowawcza	177,54	4,43%	84,58%	134,1	142,8	155,2	161,3	165,3	173,5	189,0	200,3	204,8	208,6	218,1
9	926	Kultura fizyczna i sport	151,78	3,79%	88,37%	82,8	221,0	170,1	194,4	162,6	126,7	121,4	119,8	133,5	151,8	185,3
10	855	Rodzina	102,71	2,56%	90,93%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	561,0	568,8
11	754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	85,20	2,12%	93,06%	83,5	82,2	74,8	76,0	73,3	77,2	78,4	91,0	91,2	94,5	115,2
12	757	Obsługa długu publicznego	80,88	2,02%	95,07%	75,8	70,3	76,8	85,4	108,4	88,8	74,0	64,0	59,3	66,0	121,0
13	758	Różne rozliczenia	64,03	1,60%	96,67%	41,2	52,7	64,5	67,1	64,0	64,9	58,5	60,2	68,7	69,2	93,2
14	851	Ochrona zdrowia	56,27	1,40%	98,07%	40,5	44,2	46,6	48,3	34,5	48,7	57,1	62,2	65,1	73,2	98,6
15	853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	49,49	1,23%	99,31%	35,1	34,8	38,7	50,6	50,2	50,7	59,3	67,6	68,6	39,4	49,3
16	710	Działalność usługowa	12,68	0,32%	99,62%	9,3	9,9	6,7	12,9	13,2	8,9	6,7	8,8	15,9	15,9	31,4
17	925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	10,77	0,27%	99,89%	11,4	9,9	9,9	10,0	9,8	8,2	10,2	12,4	11,3	12,8	12,6
18	751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1,62	0,04%	99,93%	0,1	1,1	3,8	1,2	0,1	0,1	4,6	4,5	0,6	0,1	1,6
19	756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1,01	0,03%	99,96%	2,6	3,0	2,4	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20	755	Wymiar sprawiedliwości	0,52	0,01%	99,97%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	1,9	2,0

Najważniejszą pozycję wśród wydatków miasta zajmują wydatki związane z oświatą i wychowaniem (dział 801), znacząco przewyższające dofinansowanie, jakie w celu realizacji tego zadania otrzymuje miasto z budżetu państwa. Drugą największą pod względem łącznej wartości kategorią są wydatki związane z transportem i łącznością (dział 600) – te dwa działy wydatków odpowiadały średnio za blisko połowę (46,06%) wszystkich wydatków budżetowych w analizowanym okresie. Kolejne działy wydatków to pomoc społeczna (dział 852), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900) oraz administracja publiczna (dział 750). Łącznie z poprzednimi dwoma działami stanowią one razem 69,76% wydatków miasta i to na nich należy skupić największą uwagę podczas szukania potencjalnych oszczędności.

Metodyka przyznawania oceny ratingowej przez INC Rating

Metodyka stosowana przez INC Rating koncentruje się w głównej mierze na pięciu obszarach lub pięciu perspektywach, z których analitycy agencji w drodze analizy eksperckiej dokonują oceny analizowanego podmiotu. Obszary te w zwięzły sposób zostały przedstawione poniżej:

1. Audyt jednostki samorządu terytorialnego jest jednym z pierwszych kroków w procesie ratingu kredytowego. Polega on na spotkaniu pracowników działu analitycznego z przedstawicielami Jednostki – dzięki informacjom uzyskanym podczas takiego spotkania możliwa jest rzetelna ocena stanu, w jakim faktycznie znajduje się gospodarka gminy. Wyniki tego spotkania zaprezentowane są w dalszej części raportu.

2. Analiza z perspektywy makroekonomicznej to kolejny krok w procesie oceny ratingowej. Istnieją dwa poziomy oddziaływania makroekonomicznego na powiaty i gminy - regionalny (województwa) i krajowy. W przypadku województw bierzemy pod uwagę tylko jeden poziom makroekonomicznego wpływu - poziom krajowy.

3. Analiza z perspektywy mikroekonomicznej polega na dokonaniu dokładnego, wielowymiarowego przeglądu sytuacji wybranego podmiotu w oparciu o dane pochodzące z jego najbliższego otoczenia.

4. Analiza zarządcza polega na dokonaniu bezstronnej oceny sprawności i skuteczności działania podmiotu ocenianej w oparciu o przyjęte wskaźniki.

5. Analiza finansowa ocenianej jednostki jest najważniejszym elementem w procesie oceny ratingowej. Jest ona rezultatem oceny zarówno makro i mikro potencjału ekonomicznego danego podmiotu w oparciu o jego decyzje administracyjne (Analiza zarządcza). Stąd przyznana ocena ratingowa w dużej mierze zależy od wyników analizy finansowej budżetu lokalnego samorządu.

Skala ratingowa

Skala ratingu kredytowego przyznanego przez INC Rating, zawiera dwa poziomy jakości:

I. Rating kredytowy inwestycyjny – to rating kredytowy, zawierający się w przedziale ocen od AAA do BBB- i charakteryzuje się on na relatywnie niskim ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty emitowane przez podmiot podlegający ocenie. Prawdopodobieństwo bankructwa czy restrukturyzacji długu takiego podmiotu jest minimalne, a ryzyko dotyczy przede wszystkim terminowości regulowania przez niego zobowiązań.

II. Rating kredytowy spekulacyjny – to rating kredytowy, zawierający się w przedziale ocen od BB+ do D i charakteryzuje się on relatywnie wyższym ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty emitowane przez podmiot podlegający ocenie.

Przedstawiona powyżej metodologia stanowi opis głównych składowych ratingu. Ostateczna ocena ratingowa jest wynikiem analizy blisko dwustu różnych wskaźników, obszarów i trendów zaobserwowanych w budżetach i ogólnej sytuacji ocenianych podmiotów.

Rating	Opis ryzyka	
AAA	Najniższy poziom ryzyka	Poziom inwestycyjny
AA+	Bardzo niski poziom ryzyka	
AA		
AA-		
A+	Niski poziom ryzyka	
A		
A-		
BBB+	Umiarkowany poziom ryzyka	
BBB		
BBB-		
BB+	Poziom spekulacyjny	Poziom spekulacyjny
BB		
BB-		
B+	Poziom wysoce spekulacyjny	
B		
B-		
CCC	Znaczące ryzyko	
CC	Bardzo duży poziom ryzyka	
C	W upadłości z małą szansą na poprawę	
D	Bankrut	

RATINGI KREDYTOWE WYSTAWIANE PRZEZ INC RATING SP. Z O.O. REPREZENTUJĄ WYŁĄCZNIE OPINIĘ AGENCJI NA TEMAT RYZYKA KREDYTOWEGO OCENIANEGO PODMIOTU. WSZYSTKIE RATINGI KREDYTOWE WYSTAWIANE PRZEZ INC RATING SP. Z O.O. PODLEGAJĄ PEWNYM OGRANICZENIOM, KTÓRE ZOSTAŁY SZCZEGÓŁOWO OPISANE NA STRONIE INTERNETOWEJ AGENCJI (WWW.INCRATING.PL). PREZENTOWANY RATING JEST RATINGIEM ZAMÓWIONYM OPARTYM M.IN. O DANE HISTORYCZNE I SPRAWOZDANIA BUDŻETOWE JST ZA LATA 2008 – 2017 (WYKONANIE) ORAZ ROK 2018 (PLAN NA 30.09.2018) WRAZ Z PROGNOZĄ NA PRZYSZŁOŚĆ (WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA).